Sri Swamiji Chetangirji
Shiva gītā
शिव गीता
Sanskrit
Paper - Handwritten
N.A. (very old)
28 Folio
10.5" x 5.1"
Incomplete

स्तथापि सः ॥५५॥ अविद्यास्तम्नवत्त्वानुभवत्येव सुखं यथा
॥ अज्ञानमपि सत्त्वाद्यादिवृत्तिभिरेवानुभूयते ॥५६॥ तथाहं सु
खमस्वाप्सं नैव किंचिदवेदिषं ॥ इत्येवं प्रत्यभिज्ञापि पश्चात्त
स्योपपद्यते ॥५७॥ जाग्रत्स्वप्नसुषुप्त्याख्यमेव हामुत्र लोक
गः ॥ पश्चेत्कर्मवशात्स्व विस्फुलिंगा वानलात् ॥५८॥ जायं
ते कारणात्स्वमनोबुद्ध्यादिकानि तु ॥ पयः पूर्णे घटो यद्वा ॥
न्निमग्नः सलिलाशये ॥५९ तैरेवावृत आयाति विज्ञानात्मा

तथ्येत्यजेत्॥ विशोनात्माकारणत्वात्तथापिदृष्टंतथापिस्तः
॥६०॥ दृश्यतेसर्वमप्येवनहेलयायात्यदृश्यतां॥ एकाकारोपे
मातत्तत्कार्येष्ववंपरःपुमान्॥६१॥ कूटस्थोदृश्यतेतद्वद्गत्वा
गच्छतीवसः॥ हेमभाजांतरायद्वत्सर्वैतस्योपपद्यते॥६२॥ दे
हाद्यतीतआत्मापिस्वयंज्योतिःस्वभावतः॥ एवंजीवस्वरू
शि पंतेप्रोक्तंदशरथात्मज॥६३॥ इतिश्रीपद्मपुराणेशिवगीतासू शि
गि पनिषत्सुब्रह्मविद्यायांयोगशास्त्रेशिवराघवसंवादेजीवस्व गि

रूपनीरूपणं नाम दशमोऽध्यायः ॥१०॥ श्रीभगवानुवाच ॥
ॐ देहांतरगतिं तस्य परलोकगतिं तथा ॥ वक्ष्यामि नृपशार्दूल मत्तः
शृणु समाहितः ॥१॥ भुक्तपीतं यथा तत्र तत्रसादं भवेद्घनं ॥ स्थूलदेह
स्य लिंगस्य तेन जीवस्य धारणं ॥२॥ व्याधिना जरया वापि पीड्यते ज
ठरेनलः ॥३ भुक्तपीतरसाभावात्तदा शुष्यति धातवः ॥ भुक्तपीत
रसेनैव देहे लिंपति नित्यशः ॥४॥ समीकरोति वज्जस्मात्समानो वायुरु
च्यते ॥ इदानीं तत्रसाभावाद्दामा बंधनहामितः ॥५॥ परिपक्वरसत्वे

शि
गी

न तथा गौरवतः फलं ॥ स्वप्नमेव पतत्याशु तथा लिंगं ततो व्रजेत्
॥ ६ ॥ तत्र स्थानादपाकृष्य हृषीकाणां च वासनाः ॥ आध्यात्मि
कानि भूतानि हृत्पद्ये चैकतां गतः ॥ ७ ॥ ततो धनंजयप्राणे वायुः
संयुक्तो नव वायुभिः ॥ ऊर्ध्वकाली भवत्येव यथा तेनैकतां ग
तः ॥ ८ ॥ चक्षुषा वामनूर्ध्वगा वा नाडीमार्गं समाश्रितः ॥ विद्याक
र्मसमायुक्तो वासनाभिश्च संयुतः ॥ ९ ॥ प्रज्ञात्मानं समाश्रित्य वि
ज्ञानात्मोपसर्जति ॥ यथा कुंभो नीयमानो देशाद्देशांतरं प्रति ॥

५८

स्वपूर्ण एव सर्वत्र समाकाशोपि तत्र तु ॥ घटाकाशाख्यतां याति

तद्वल्लिंगपरात्मनः ॥ ११ ॥ पुनर्देहांतरं याति तथा कर्मानुसारतः ॥

आत्मा ज्ञात्वा चरत्येवं मत्स्यः कूलद्वयं यथा ॥ १२ ॥ पापभोगाय

चैवं हि यमदूतैरधिष्ठितः ॥ यातनादेहमाश्रित्य नरकान्

नैव केवलं ॥ १३ ॥ इष्टापूर्तानि कर्माणि यो नुतिष्ठति सर्वदा ॥

पितृलोकं व्रजत्येव धूममाश्रित्य पर्वाहिषः ॥ १४ ॥ धूमं समाश्रित

या कृष्णपक्षं तस्मात्तु दक्षिणां ॥ अयनं च ततो लोकं पितृ

मा

णो चततः परं ॥१५॥ चंद्रलोके दिव्यदेहं प्राप्य भुंक्ते परं श्रि

श्रियं ॥ तत्र चंद्रसमा तां सौपावत्कमभिफलं वसेत् ॥१६ तच्छेषं

कर्मशेषेणापथा त्वं पुनराव्रजेत् ॥ वपुर्विहाय जीवत्वं मा

सा घाकाशमेति सः ॥१७॥ आकाशाद्वायुमागत्य वायुरंभो

व्रजत्यथ ॥ अंभोभिः संसमासाद्य ततो व्रीहिर्भवेदसौ ॥१८

शि ततो धान्यानि भक्ष्याणि जायंते कर्मचोदितः ॥ योनिमन्य

वजि प्रपद्यंते शरीरित्वाय देहिनः ॥१९॥ मुक्तिमन्ये तु संयांति शि

ति

यथा कर्म तथा श्रुतं ॥ ततोनत्वं समासाद्य पितृभ्यां भुंज्यते परं २०
ततः स्वकर्मजं भूत्वा गर्भेपि जायते ॥ ततकर्मानुसारे
णभवेत्स्त्री पुनपुंसकः ॥ २१ ॥ एवं जीवगतिप्रोक्ता मुक्तिं तस्य
वदामिते ॥ यस्तु ज्ञानादियुक्तः सन्नसदा विद्यारतो भवत्तरर
स याति देवयानेनब्रह्मलोकावधिं नरः ॥ अर्चिर्भूत्वाग
तिं प्राप्य स्वकल्प चमयो व्रजेत् ॥ २३ उत्तमायामासा द्यसं
वत्सरम्मयो व्रजेत् ॥ आदित्यचंद्रलोकौ तु विद्युलोक

५

मा
मतःपरं ॥२४ अथ दिव्यःपु मा कश्चिद्ब्रह्मलोकादिहेति
सः ॥ दिव्यैव पुर्विमं चायजीवमिनं नयत्यसौ ॥२५ ब्रह्मलो
के दिव्यदेहभुक्त्वा भोगान्यथेप्सितान् ॥ ततो विलाधिरं
कालं ब्रह्मणा सह मुच्यते ॥२६॥ भुक्त्वा मरतो पुण्यमसमा
पात्येव कुत्रचित् ॥ तस्य प्राणा विलीयन्ते जलेते यवपि
उवत् ॥२७॥ स्वप्नस्थित्येषा स्थूलप्रबुद्धस्य विलीयते ॥
ब्रह्मसंस्थान वत्तस्तद्दह्लि लीयन्ते तत्रैवते ॥२८॥ विद्याकर्म

शि
शि
॥६०

विहीनो यः स तीर्थं स्थानं मोतिसः ॥ भुक्त्वा च नरकान्घोरान्म

हारौरवरौरवात् ॥ २९ ॥ पश्चात्तान्कुक्ष्मशेषेण जन्तुर्भवेद्सौ

॥ एकामरकर्दुःखा द्विजन्मा सोलभते भुवि ॥ ३० एवं जीवगतिः प्रो

क्ता किमन्यच्छ्रोतुमिच्छसि ॥ श्रीरामभद्र उवाच ॥ भगवन्न्यत्वया प्रोक्तं

फलं तु ज्ञानकर्मणाः ॥ ब्रह्मलोके च रुद्रलोके भुंक्ते भोगानितिप्रभो

३१ ॥ गंधर्वादिषु लोकेषु कथं भोगाः समीरितः ॥ देवत्वं प्राप्नुयात्

कश्चित्कश्चिदिंद्रत्वमेति च ॥ ३२ एतत्कर्मफलं चास्तु विद्या

फलमप्याप्निवा॥ तद्दृहि गिरिजा कांत तत्रमसंशयो महान् ३४

श्रीभगवानुवाच॥ तद्दद्यात्कर्मणो देवानुसारेण फलं लभेत्

॥ युवा च सुंदरः शूरो नीरोगो बलवान्भवेत्॥ ३५ सप्तद्वीपां वसु

मतीं भुंक्ते निःकंटकां यदि॥ सप्रोक्तो मानुषानंदस्तस्माच्छतगुणो

मतः॥ ३६॥ मनुष्यस्तपसा यस्तु गंधर्वो जायते स्फुतु॥ तस्माच्छत

शिगुणो देवगंधर्वः सनसंशयः॥ ३७॥ एवं शतगुणोनंदउत्तरोत्तरमि

मिरतो भवत् पितृणां चिरलोकानामज्ञानस्तु रसंपदां॥ ३८॥ दे गि

६१ ६१॥

वता नामधेयं ह्यस्य मुणास्तद्धत्प्रजापतेः ॥ ब्रह्मणाश्चैव मानंदाः पुरस्ता
द्भुतरोत्तरं ३९ ॥ ज्ञानाधिकचात्सुबोधिकं नान्यदस्तिस्मृतालये
॥ श्रोत्रियोवृजिनो कामहतोयश्च द्विजोभवेत् ॥ ४० ॥ तस्याप्येवं
समाख्याता आनंदाश्चोत्तरोत्तरं ॥ आत्मज्ञानात्परं नास्ति मस्मा
द्दशरथात्मज ॥ ४१ ब्रह्मस्तत्कर्मभिर्नैव बवर्धते नैव हीयते ॥ न
लभ्यः पातकेनैव कर्मणा ज्ञानवानादि ॥ ४२ ॥ तस्मात्सर्वाधिको
विप्रो ज्ञानवानेव जायते ॥ ज्ञात्वा यः कुरुते कर्म तस्याक्षय फलं भ

शि
गि

वेत्॥४३॥ यत्फलं लभते मर्त्यः कोटिब्रह्मणभोजनैः॥ तत्फलं
समवाप्नोति ज्ञानिनं यस्तु भोजयेत्॥४४ ज्ञानवेतं द्विजं यस्तु द्वि
ष्यते च नराधमः॥ स पुच्यमानो म्रियते यस्मात्कीमवस एव सः ४५
उपासको न यात्येव यस्मात्पुनरधोगतिं॥ उपासनमतो भूत्वात
स्मादास्स्व सुखी नृप॥४६ इति श्रीपद्मपुराणे शिवगीतासूपनिषत्सु
ब्रह्मविद्यायां योगशास्त्रे श्रीशिवराघवसंवादे उपासनं नाम महा
त्म्यं नामैकादशोध्यायः॥११॥ श्रीराम उवाच॥ भगवन्देवदेवेश

नमस्तेस्तु महेश्वरः ।। उपासनाविधिं ब्रूहि देशं कालं च तत्वतः
।। १ श्री ईश्वर उवाच ।। शृणु सम्प्रवक्ष्यामि देशं कालमुपासनं
।। मद्दर्शनेन परिच्छिन्ना देहाः सर्वदिवौकसां ।। २ ।। येप्यन्यदेव
ताभक्ता यजंते श्रद्धयान्विताः ।। तेपि मामेव राजेंद्र यजंत्यवि
धिपूर्वकं ।। ३ ।। यस्मात्सर्वमिदं विश्वं मत्तो न व्यतिरिच्यते ।।
सर्वक्रियाणां भोक्ताहं सर्वस्याहं फलप्रदः ।। ४ ।। येनाकारे
ण ये मर्त्या मामेवैकमुपासते ।। तेनाकारेण तेभ्योहं प्रसन्नो

वल्पा
कृत्वा
वाञ्छितं ददे ॥ विध्यविधिना वापि मर्त्या ये मामुपासते
तेभ्यः फलं प्रयच्छामि मत्तो हं न संशयः ॥६॥ अपि चेत्सुदु
राचारो भजते मामनन्यभाक् ॥ साधुरेव स मन्तव्यः सम्यग्व्य
वसितो हि सः ॥७॥ स्वजीवत्वेन यो वेत्ति मामेवैकमनन्यधीः ॥
तं न स्पृशंति पापानि ब्रह्महत्यादिकान्यपि ॥८॥ उपासावि
धयस्तत्र चत्वारः परिकीर्तिताः ॥ संपदारोपसंवर्गाध्यासा
शिगि इति मनीषिभिः ॥९॥ अल्पस्य वाच्यकत्वेन गुणयोगाद्धि थिगि

चिंतनं॥ अनंतं वै मनस्तृप्ति संपद्धि चिरस्वीरिति: १०॥ विधिमार्गे

ध्याेपाला त्मागेपापपरि कीर्तिता॥ पद्धदै कामभुजी ध्यमुपासीत

नुण्हतं ॥११ आरोपोनुक्तिरूपेण प्रउपासाविधिक्रमः॥ योवि

द्यामतिया नन्दध्यासःस उदाहृतः॥१२ क्रियायोगेन चोपास सा॥

विधिसंवर्ग उच्यते॥ संवर्तवायु प्रलये भूत्वा न्ये कोवसीदति

॥१३॥ उपसंगम्य वृत्ताय दासनं देवतात्मना॥ तदुपासनमेनं

स्यात्तद्ध हिःसंपदादयः॥१४॥ ज्ञानांतमानंत मितं जातिं ज्ञान

ता २

संततेः ॥ संपत्तद्देवतात्मत्वमुपासनमुदीरितं ॥१५॥ संपदादिषु वा
येषु दृढबुद्धिरुपासनं ॥ उपासनमिति प्रोक्तं तदंगानि ब्रुवेधुना
॥१६॥ तीर्थक्षेत्रादिगमनं श्रद्धां तत्र परित्यजेत् ॥ स्वचित्तैकाग्र
ता यत्र तत्रासीत सुखं द्विजः ॥१७॥ केवलं स्वकृतल्पे वा व्याघ्र
चर्मणि वा स्थितः विविक्तदेशे नियतः समग्रीवशिरस्तनुः ॥१८॥
अत्याश्रमस्थः सकलानीन्द्रियाणि निरुध्य च ॥ भक्त्याथ स्वगु
रुं नत्वा योगं विद्वान्प्रयोजयेत् ॥१९॥ यस्त्वविज्ञानवान्भव [illegible] त्य
वान

शि
श्रि

६९

६५॥

त्रि ज्ञानि यस्त्व भवति समनस्को सदा शुचिः न च तत्पदमवाप्नोति संसारं चाधिगच्छति ॥ उ० २२ ॥

वाक्यमनसा सह ॥ तस्येंद्रियाण्यवश्यानि दुष्टाश्वा इव सारथेः ॥ २० विज्ञानियस्तु भवती युक्तेन मनसा सह ॥ तस्येंद्रियाणि वश्यानि सदश्वा इव सारथेः २१ यस्तु विज्ञानवान्भवत्यमनस्कः सदाशुचिः ॥ स तत्पदमवाप्नोति यस्माद्भूयो न जायते २३ ॥ विज्ञानसारथिर्यस्तु मनः प्रग्रहवानरः ॥ सोध्वनः परमाप्नोति तद्विष्णोः परमं पदं २२ हृत्पुंडरीकं विरजं विशुद्धं विशदं तथा विशोकं च वि ॥ चिंत्यात्र ध्यायन्तं परमेश्वरं ॥ अचिंत्यरूपमव्यक्तं अनंतम

६५

मनं शिवं ॥ आदिमध्यांतरहितं प्रशांतं ब्रह्मकारणं ॥ २६
एवं विभुं चिदानंदमरूपमजमद्भुतं ॥ शुद्धस्फटिकसंका
शमुमादेहार्धधारिणं ॥ २७ व्याघ्रचर्मांबरधरं नीलकं
ठं त्रिलोचनं ॥ जटाधरं चंद्रमौलिं नागयज्ञोपवीतिनं ॥
॥ व्याघ्रचर्मोत्तरीयं च वरेण्यमभयप्रदं ॥ पराभ्यामूर्ध्व
शि हस्ताभ्यां बिभ्राणं परशुं मृगं ॥ २९ ॥ कोटिमध्याह्नसूर्या शिगि
गि भं चंद्रकोटिसुशीतलं ॥ चंद्रसूर्याग्निनयनं स्मेरवक्त्रं

॥६५॥

समोऽहं ॥३०॥ भूतिभूषितसर्वांगं सर्वाभरणभूषितं ॥ स्वं मात्मा
रतिं कृत्वा प्राणं चोत्तमार्पितं ॥३१ ज्ञाननिरपेक्ष्य नाभ्यासात्तात्त्वम्प
श्यतिर्मौजनः ॥ विश्वाकैरलभ्योऽहं नप्राणैर्नापि चेतसा ३२ ध्या
नेनवाप्यतेयो मां सर्वदा हं वणोमितं ॥ नाविरतो दुश्चरतान्ना
शांतोनासमाहितः ३३ ॥ नाशांतमानसो वापि प्रज्ञानेनलभेत
मां ॥ जाग्रत्स्वप्नसुषुप्त्यादिमयं चोपः प्रकाशते ३४ तद्ब्रह्माह
मितिज्ञात्वा सर्वैर्बन्धैः प्रमुच्यते ॥ त्रिषु धामसु यद्भोग्यं भोक्ता
भोगश्च यद्भवेत् ॥ तज्योतिर्लक्षणः साक्षी चिन्मात्रोऽहं सद

सदाशिवः २५ ॥ एको देवः सर्वभूतेषु गूढः सर्वव्यापी सर्वभूतांत
रात्मा ॥ कर्माध्यक्षः सर्वभूताधिवासः साक्षी चेता केवलो निर्गुण
श्च २६ ॥ एको वासी सर्वभूतांतरात्मा एकं बीजं नितय दायः करो
ति तं मां नित्यं ये तु पश्यंति धीरास्तेषां शांतिः शाश्वती नेतरेषां ३०
अग्निर्यथैको भुवनं प्रविष्टो रूपं रूपं प्रतिरूपं बभूव ॥ एकस्त
था सर्वभूतांतरात्मा न लिप्यते क दुःखेन बाह्यः ३८ वेदाहमेतं
मां पुरुषं महांतम् आदित्यवर्णं तमसः परस्तात् ॥ सत्व विदित्वा न शि
मृत्योत्र भूयो नान्यः पंथा अयनाय विद्यते ३९ ॥ हिरण्यगर्भ गि

लो

भुंविश्वामित्रवेदंकृतहेप्रणितोमियोहं ... मेवमीश्रपुरु
षंपुराणंनिर्निलयमात्मत्युसुखोत्समुच्यते ॥५॥ एवंशास्त्रादि
युक्तःसन्वेत्ति मांतत्त्वतस्तु यः॥ निर्मुक्तःदुःखसंतानःसोंतेमय्येव
लीयते ॥५१ इतिश्रीपद्मपुराणेशिवगीतासूपनिषत्सुब्रह्मवि
द्यायांयोगशास्त्रे श्रीरामचंद्रसंवादेउपासनाविधिर्नामद्वादशो
ध्यायः॥१२ सूतउवाच ॥ एवंश्रुत्वाकौसलेयस्तुष्टोमतिमतां
वरः॥ पप्रच्छगिरिजाकांतिं ॥ शुभगांमुक्तीलक्षणं ॥१॥ श्रीरा
मउवाच भगवन्करुणाविष्टहृदयत्वंप्रसीदमे ॥ स्वरूपंलक्ष

णां मुक्तेः प्रब्रूहि परमेश्वर ॥२ श्रीभगवानुवाच ॥ सालोक्यमथ सा
रूप्यं सामीप्यं सायुज्यमेव च ॥ कैवल्यं चेति तां विद्धि मुक्तिं राघव पं
चधा ३॥ मां पूजयति निष्कामः सर्वदा ज्ञानवर्जितः ॥ स मे लोकं
शि समासाद्य भुंक्ते भोगान्यथेप्सितान् ॥४॥ ज्ञात्वा मां पूजयेद्यस्तु
भि सर्वकामविवर्जितः ॥ मया समानरूपः सन् मम लोके महीयते ॥
॥५ इष्टापूर्तादिकर्माणि मत्प्रीत्यै कुरुते तु यः ॥ यत्करोति यदश्ना
ति यज्जुहोति ददासि यत् ६॥ यत्तपस्यसि तत्सर्वं यः करोति मदर्प
णं ॥ मल्लोके स श्रियं भुंक्ते मत्तुल्यप्रभवं भजेत् ७॥ यस्तु शां शि
त्यादिमुक्तः सन्मामात्मत्वेन पश्यति ॥ स जायते परं ज्योतिरद्वैतं गि

ब्रह्मकेवलं ॥८॥ अतः स्वरूपावस्थानं मुक्तिरित्यभिधीयते ॥
सत्यं ज्ञानमनंतं सदानंदं ब्रह्मकेवलं ॥९॥ सर्वधर्मविहीनं च
तस्माद्ब्रह्म वाचामगोचरं ॥ सजातीयविजातीयपदार्थानामसंभवा
त् ॥१०॥ अतस्तद्व्यतिरिक्तानामद्वैतमितिसंज्ञितं ॥ मत्वाद्रूप
मिदं सामभ्रुर्ध्वपदाभिधीयते ॥११॥ मय्येव दृश्यते सर्वं जग
त्स्थावरजंगमं ॥ व्योम्नि गंधर्वनगरं यथादृष्टेन दृश्यते ॥१२
अनाद्यविद्ययाविश्वं सर्वं मय्येव कल्प्यते ॥ विवर्तते तु म
य्येव मय्येवेदं विलीयते ॥१३॥ मम स्वरूपज्ञानेन यथावि

याप्रणश्यती॥ तदेक एव वर्तेहं मनोवाचामगोचरः॥१४॥
सदैवं परमानंदः स्वप्रकाशश्चिदात्मना॥ न कालः पंचभू
तानि दिनश्च विदिशश्च न॥१५॥ मदन्यन्नास्ति यत्किंचि
त्तदा वर्तेहमेकलं न संस्पृशेति श्रुतिमेव तत्पं न च पुण्यपापे
मां कुतश्चित्॥ हृदामनोबाह्यमनसाभिलक्षं तये मां विदुस्ते विम
शि ता भवंति॥१६॥ श्रीराम उवाच॥ कथं भगवतो ज्ञानं शुद्धम
गि त्यस्य जायते॥ तत्रोपायं हर ब्रूहि मयि ते नुग्रहो यदि॥१७॥ शि
श्रीभगवानुवाच॥ विरक्तः सर्वभूतेभ्य आविरिंचिपदादपि॥ गि

घृणां वितत्य सर्वत्र पुत्र । मित्यादिकेष्वपि ॥१९॥ अक्कालुमुक्ति
मात्रे तु वेदांतु स्नानलिप्सया ॥ उपायनकरो भूत्वा गुरुं ब्रह्मवि
दं व्रजेत् ॥२०॥ सेवाभिः परितोष्यैनं चिरकालं समाहितः ॥
सर्ववेदांतवाक्यार्थं शृणुयात्सुसमाहितः ॥२१॥ सर्ववेदांतवा
क्यानां मम चितात्पर्यनिश्चयं ॥ श्रवणं नाम तत्प्राहुः सर्वे तब्रह्म
वादिनः ॥२२॥ लोहमण्यादिदृष्टांतं युक्तिभिर्यद्विचिंतनं
॥ तदेव मननं प्राहुर्वाक्यार्थस्योपबृंहणं ॥ निर्ममो निरहंका
रः समः संगविवर्जितः ॥ सदा शांत्यादियुक्तः सन्नात्मन्यात्मन

श्री

६९

मी हते २४ ॥ मत्सराध्यानयो गेनतत्रिदिष्यासनंस्मृतं ॥ स

र्वकर्मणपवशात्साक्षात्कारोपि चात्मनः ॥ २५ कैस्पचि

ज्जायते शीघ्रं जायते चिरकस्पचित् ॥ कूटस्थानो हकर्मा

णि कोटिजन्माजितान्यपि ॥ २६ ॥ निनैव वि नश्यंति नतुकर्मापु

नैरपि ॥ रनाल धंतु यत्कीचित्पुत्यं वा पापमेववा ॥ २७ क्रिय

तेवद्भवाप्यलेपंनतेनायं विलिप्यते ॥ यथा कीमारंभकं प्रत्यक्षा शि

रब्धं कर्मसन्मतं ॥ २८ तत्क्रो गेनैव नश्यां स्यान्तु ज्ञानेन नश्यप शि

ति ॥ निर्मो तो निरहंकारो निर्लेपः संगवर्जितः ॥ २९ ॥ सर्वभू शि

॥ ६९

तेषु चात्मानं सर्व भूतानि चात्मनि ॥ यः पश्यन् संचरत्येव जीव

न्मुक्तोभिधीयते ॥ ३० ॥ आहितिल्लुयिनीयद्दृष्टः पूर्वं भयप्र

दः ॥ ततोस्य न भयं किंचिन्नद्दूष्यं जनः ३१ ॥ यदा सर्वे प्रमुच्यं

ते कामा येषां वशं गतः ॥ अथ मर्त्योमृतो भवत्येतावदनुशास

नात् ॥ ३२ ॥ यो ह्यस्य न हि वासोस्ति नग्ना मांत रमे न वा ॥ आत्मा

नहृदयग्रंथिनाशो मोक्ष इति स्मृताः ३३ एवं ज्ञागस्य भुत वा

दायः सतदैवपततय च ॥ तद्व ज्ञानवतो मुक्तिर्जायते नि ॥

श्चिता पितु ३४ ॥ तीर्थे चांडालगेहे वा यदि वा नष्टचेतसः ॥

परित्यजन्देहमेवं स्थानादेवविमुच्यते ॥ ३५ संवीतो येनकेनाश्नन्भक्ष्यंवाभक्ष्यमेववा ॥ शयनंयत्रकुत्रापिसर्वात्मामुच्यते
१ तत्सः ३६ ॥ क्षीराद्दुद्धतमाज्यंयत्क्षिप्तंपयसितत्पुनः ॥ नतेनैवेकतांयातिसंसारेज्ञानवांस्तथा ॥ ३७ ॥ नित्यंपठतियोध्याय मिमंराममश्रुणोतिवा ॥ समुच्यतेदेहबंधादनायासेनराघव ३८ ॥ ततोसंशयचित्तस्त्वंनित्यंपठमहापते ॥ अनायासेनतेनैवसर्वंदतमोक्ष्यमवाप्स्यसि ३९ ॥ इति श्रीपद्मपुराणे शिवगी शि
शिगी तासूपनिषत्सुब्रह्मविद्यायांयोगशास्त्रे शिवराघवसंवादेमो गी
क्षयोगोनामत्रयोदशोध्यायः ॥ १३ ॥

श्रीरामउवाच॥भगवन्यदितत्स्वरूपंसच्चिदानंदविग्रहं॥निष्कलंनि
ष्क्रियंशांतंनिरवद्यंनिरंजनं॥१॥सर्वधर्मविहीनंचमनोवाचाम
गोचरं॥सर्वव्यापितयात्मानमीक्षतेसर्वतःस्थितं॥२॥आ
त्मविद्यातपोमूलंतद्ब्रह्मोपनिषत्परं॥अमूर्तंसर्वभूतात्मा
कारंकारणकारणं॥३॥यत्तदृश्यमग्राह्यंतद्ग्राह्यंवाकथंभ
वेत्॥अत्रोपायमजानानस्तेनखिन्नोस्मिशंकर॥४॥श्रीभग
वानुवाच॥शृणुराममहावक्ष्यामितत्रोपायंमहाभुज॥सगुणो
पासनाभिस्तुचित्तैकाग्र्यंविधायच॥५॥स्थूलसौरांबिकान्या

यातत्राचेत्तमप्रवर्तयेत ॥ तस्मिन्नन्नमये पिंडे स्थूलदेहेतनुभृतां
॥६ जन्मव्याधिजरामृत्युनीलयेवर्ततेदृढं ॥ आत्मबुद्धिरहं
मानात्कदापिनैवहीयते ॥७॥ आत्मानंजायतेनित्योम्रिय
तेवाकदाचन ॥ सजायतेस्तिविपरिनमतेवर्धतेपि च ॥८॥ क्षी
यतेनश्यतीत्येतेषड्भावावपुषःस्मृताः ॥ आत्मनोनुविकारित्व
षट्स्यनभसोयथा ॥९॥ एवंमात्मावपुस्तस्मादितिसंचिंतये
द्बुधः ॥ मूषानिहितहेमाभःशकोप्राप्तमयात्मनु ॥१०॥ वर्तते शि
शि तस्ततोदेहेबद्धःप्राणादिवायुभिः ॥ कर्मेंद्रियैःसमायुक्तैश्च गी
गी

लादिक्रियात्मकः॥२१ तु त्वीवाणापमस्य तोनायमात्मा ज्ञडोपत्तः
चिद्रूप आत्माप्येनेवस्वं देहमपिपश्यति॥२२॥ आत्मैवाहंपरं
ब्रह्मनिर्लेपः सुखबोधिधिः॥ नतदश्नाति किंचैनं नतदश्ना
तिकश्चन॥२३॥ ततःप्राणमयेकोशेस्त्येवमनोमयः॥ ससंक
ल्पविकल्पात्मा बुद्धीन्द्रियसमायुतः॥२४ कामः क्रोधोतथा
लोभोमोहोमात्सर्यमेवच॥ मनोमयस्यकोशस्यधर्मादक्ष
त्परिषड्गोममतेच्छादयोपि च॥२५ मनोमयस्यकोशस्य
थ्यो एतस्यतत्वतु॥ याकर्मविषयाबुद्धिर्वेदशास्त्रार्थनि

ष्टितः १६ ॥ मातुज्ञानेंद्रियैःसार्धंविज्ञानमयकोशतः इहकर्तृ
त्वाभिमानीसत्ववतुनसंसत्यः १७ इहामुत्रगतिस्तस्यसजीवोव्या
वहारकः ॥ व्योमादिसात्विकांशेभ्योजायंतेधीद्रियाणितु १८
व्योम्नःश्रोत्रंभुवोघ्राणंजलाज्जिह्वाचतेजसः ॥ चक्षुर्वायो
स्त्वगुत्पन्नातेषांभोतिकताततः १९ ॥ व्योमादीनांसमस्ता
शि नांसात्विकांशेभ्यएवतु ॥ जायतेवुद्धिमनसीवुद्धिःस्यान्नि शि
जि श्चयात्मिका २० वाक्पाणिपादपायूपस्थानिकर्मेंद्रिया शि
णिचव्योमादीनांरजोंशेभ्योव्यस्तेभ्यस्तान्यनुक्रमात् २१ सम

श्रोत्राद्याय स्तेभ्योरजोंशेभ्यः पंचप्राणादिवायवः॥ जायंतेमत्तस्माक
मेवं लिंगशरीरकं २२ एतं लिंगशरीरं तु न प्राज्ञाः पिंडवच्यतः॥ परस्परा
ध्यासयोगात्साक्षिचैतन्यसंयुतः २३ तदानंदमयः कोशो भोक्तृत्वंप्र
तिपद्यते॥ विद्याकर्मफलादीनां भुक्तेहामुत्रसंसृतः २४ यथाध्या लं
संविहायैषस्वस्वरूपेणातीष्ठति॥ अविद्यामात्रसंयुक्तः साक्षात्संजायतेत
तः २५ इष्टंतः करणादीनां ▮नुभूतेस्मृतेरपि॥ अतोंतः करणाध्यासा
न्नाध्यासिते न चात्मनः २६ भोक्तृत्वं साक्षिता चेति। द्वैतं स्यापपद्यते लं
॥ आतपश्चापितच्छायातमःप्रकाशे विराजते २७॥ एकोभोजयितात

१०।

इंद्रियैर्मनसा युक्तं मंगतारं विद्धि पूरुषं

अभुंक्ते भ्यः कर्मणां फलं ॥ क्षेत्रज्ञं रथिनं विद्धि शरीरं रथमेव तु २८ बु
द्धिं तु सारथिं विद्धि प्रग्रहं तु मनस्तथा ॥ इंद्रियाणि हयान्याहुर्बुद्धिं विषयास्ते षी
स्व षु गोचरा २९ ॥ शांत्यादि युक्तः सन्नुपास्ते यः सदा हि ज्ञा ॥ ३० उद्धारो
[illegible] दाम्नमेकैकं पश्यो वक्र [illegible] लीतरोः [illegible] कलानि ततः पश्चाल
[illegible] तेसां सारमुत्तमं ३१ तथैव पंचभूतेषु मनः संक्रामयेत् ॥ तेषां रा
मध्ये ततः सारमात्मानमपि विरक्तो ३२ [illegible] एवं मनः समाधाय मन
संयतो मनसि द्विजः ॥ अथ प्रवर्तयेच्चित्तं निराकारे परात्मनि ३३
शि ततो मनः प्रग्रहाणि परमात्मानमेकलं ॥ यत्तदद्व्यपमग्रा ह्यम शि
गि गि

श्री । छ

१०२

दयाघातं

स्थूलाद्युक्तिगोचरं ॥२५ श्रीराम उवाच ॥ भगवन्श्रवणेनैव प्र
वर्तंते जनाः कथं ॥ वेदशास्त्रार्थसंपन्ना यज्वानः सत्यवादिनः २
५ ॥ प्रवर्तंते पि तथात्मानं ज्ञानं तेनैव केन चित् ॥ शास्त्वापि म
न्यते मिथ्या किमेतन्न वमा यया २६ श्रीभगवानुवाच ॥ एवमे
व महाबाहो नात्र कार्या विचारणा ॥ दैवी ह्येषा गुणमयी मम
माया दुरत्यया ॥ मामेव ये प्रपद्यंते मायामेतां तरंति ते ॥ २७ अम
त्वा ये महाबाहो मम भक्ता ह्यविवर्जिताः ॥ फलं कामयमाना स्त
ऐहिकामुष्मिकादिकं ॥ २८ ॥ तदर्थीय कर्माणि ये कुर्वंति
नराधमाः ॥ मातुः पतंति ते गर्भे मृत्योर्वक्रे पुनः पुनः ॥ नाना
५ दये या ल्यं चातिशायं यतः कर्मफलं मतं २९ ॥ ५

योनिषु जातस्य देहिनो नो यस्य कस्यचित् ॥ कोटिजन्मार्जितैः पु
ण्यैर्मयि भक्तिः प्रजायते ॥४०॥ स एव लभते ज्ञानं मद्भक्तः श्रद्धयान्वितः ॥ ना
न्यकर्माणि कुर्वाणो जन्मकोटिशतैरपि ॥४१॥ ततः सर्वं परित्यज्य मद्भक्तिः
समुदाहर ॥ सर्वधर्मान्परित्यज्य मामेकं शरणं व्रज ॥४२॥ अहं त्वां सर्वपापेभ्यो
मोक्षयिष्यामि मा शुच ॥ यत्करोषि यदश्नासि यज्जुहोषि ददासि यत् ॥
४३॥ यत्तपस्यसि राम त्वं तत्कुरुष्व मदर्पणं ॥ ततः परतरा नास्ति भक्तिर्म
शि यि रघूत्तम ॥४४॥ इति श्रीपद्मपुराणे शिवगीतासूपनिषत्सु ब्रह्म
गि विद्यायां योगशास्त्रे श्रीशिवराघवसंवादे पंचकोशोपासनं ना शि
म चतुर्दशोऽध्यायः १४ ॥ श्रीराम उवाच ॥ भक्तिस्ते कीदृशी देव गि

श्रीरामउवाच॥ भक्तिस्तेकेदृशीदेवजायतेवाकथंचनं ॥ यया
निर्वाणरूपत्वंलभतेमोक्षमुत्तमं ॥१॥ तद्ब्रूहिगिरिजाकांतमप्र
प्पते[illegible]येननिर्वृतिः श्रीभगवानुवाच ॥ योवेदाध्ययनंय[illegible]ंदा
नानिविविधानिच ॥ मदर्पणधियाकुर्यात्समेभक्तःसमेप्रियः
॥३॥ नयाभस्मसमाधार्यविमुद्रश्रीशिवालयात् ॥ अग्निरित्यादि
भिर्मंत्रैरभिमंत्र्ययथाविधिः ॥४॥ उद्धूलयतिगात्राणितेनचर्चयति
शि मामपि ॥ तस्मात्परतराभक्तिर्ममराममनविद्यते ॥५॥ सर्वदाशिरसा
गी कंठेरुद्राक्षान्धारयेत्तुयः ॥ पंचाक्षरीजपपरःसमेभक्तःसमेप्रियः६

५

भस्मकृत्वो भस्मशायी सर्वदा विजितेन्द्रियः ॥ यस्तु रुद्रं जपन्नित्यं चिं

तयन्मामनन्यधीः ॥ ७ ॥ स तेनैव च देहेन शिवः संजायते शिवः ॥ ॥

जपेद्यो रुद्रसूक्तानि तथाथर्वशिरः परं ॥ ८ ॥ कैवल्योपनिषत्सूक्तं

श्वेताश्वतरमेव च ॥ ततः परतरो भक्तो मम लोके न विद्यते ॥ ९ ॥

शि अन्यत्र धर्मादन्यत्राधर्मादन्यत्रास्मात्कृताकृतात् ॥ अन्यत्र भूताद्भव्या

शि च्चयत्तत्र वदामितः शृणु ॥ १० ॥ वदंति यत्पदं वेदाः शास्त्राणि विविधा

न्यपि ॥ सर्वोपनिषदां सारं दध्नो घृतमिवोद्धृतं ॥ ११ ॥ यदिच्छंतो ब्रह्म

चर्यं चरंति मुनयः सदा ॥ तत्ते पदं संग्रहेण ब्रवीम्योमिति तत्परं शि

॥ १२ ॥ एतद्ध्येवाक्षरं ब्रह्म एतदेवाक्षरं परं ॥ एतदेवाक्षरं ज्ञात्वा यो यदिच्छ— ति

६ गार्हपत्यश्च गायत्री गंगा यामः सवनस्तथा ६

ध्रुतिन्नस्य ततः ॥ २३ एतदालंबनं श्रेष्ठमेतदालंबनं परं एतदालंब
नं ज्ञात्वा ब्रह्मलोके महीयते ॥ २४ ॥ ॐ छंदसां यस्तु धेनूनां वृषभत्वेन
चोदितः ॥ इदमेव पतीसेतुममृतस्य च धारणात् ॥ २५ मेदसापि
हिते कोशब्रह्मयत्परमामिति ॥ चतस्रस्तस्य मात्राः स्युरकारोका
र कौ तथा ॥ २६ ॥ मकारस्यावसानेऽर्धमात्रेति परिकीर्तिता ॥ पू
गुव र्वे त्रेय ऋग्वेदो ब्रह्मा ह्यवसवस्तथा ॥ द्वितीया च भुवो विष्णु
रुद्रानुष्टुप्यजुस्तथा ॥ २८ यमुना दक्षिणाग्निश्च माध्यन्दिनस
वः स्मृतः ॥ तृतीया च भुवः सामान्यादित्यश्च महेश्वरः २९ ॥

अग्निराहवनीयश्च जगती च सरस्वती ॥ तृतीयं सवनं प्रोक्तमर्थ
वत्विनयन्मतं ॥ २० चतुर्थ्यावसाने च मात्रा सा सोम लोकगा ॥
अथर्वा गिरसः संवर्तको ग्निस्तत्तथा ॥ २१ विद्युत्सन्ध्या वस
थ्यौ च आर्जिह्वि पिजंगुष्यकः ॥ प्रथमा रक्तवर्णस्याद्वितीया भासुरा
मता ॥ २२ ॥ तृतीया विद्युदाभासा चतुर्थी शुक्लवर्तिनी ॥ स
र्वं जातं जायमानं तदोंकारे प्रतिष्ठितं ॥ २३ ॥ विश्वं भूतं च भु
वनं विचित्रं बहुधा तथा ॥ जातं च जायमानं यत्तत्सर्वं स्फि
ग्ध्यते ॥ २४ ॥ त्रेताग्नेः स्मार्तवह्नेर्वा शैवाग्नेर्वा समाहृतं ॥

भस्माभिमंत्र्य यो मां तु भक्त्या चैव प्रपूजयेत् ॥२५॥ तस्मात्परतरो भ
क्तो मम लोके न विद्यते ॥ शालीग्रैन देववकृवो भस्मानीचा-
भिमंत्रितं ॥२६॥ यो विलुंपति गात्राणि स मुक्तोपि विमुच्यते ॥
कुशपुष्पैर्विल्वदलैः पुष्पैर्वा गिरिसंभवैः ॥२७॥ यो मामर्चय
ते नित्यं प्रणवेन प्रियो हि सः ॥ पुष्पं फलं समूलं वा पत्रं सलिल
मेव वा ॥२८॥ यो दद्यान्मम वै भक्त्या तत्कोटिगुणितं भवेत् ॥
यत्राहिंसा सत्यमस्तेयं शौचमिंद्रियनिग्रहः ॥२९॥ यस्यास्त्यध्या
पनं नित्यं स मे भक्तः स मे प्रियः ॥ प्रदोषे यो मम स्थानं गत्वा पूज

९६

यतेतुमां॥३०॥सपक्तंभ्रियमाप्नोतिपभ्रान्माघिबिलीयते॥ अ
श्मयावाचतुर्दश्यंपर्वणोरूभयोरपि॥३१॥भूतिभूपितसर्वां
गोयःपूजयतिमांनिशि॥ कृष्णपक्षेविशेषेणसमेभक्तःस्वे
प्रियः॥एकादश्यामुपोष्येवयःपूजयतिमांनिशि॥३२ सोम
वारेविशेषेणसमेभक्तोननश्यति॥पंचामृतैःस्नापयेद्यः
पंचगव्येनवापुनः॥३३ पुष्पोदकैःकुशाजलैस्तस्मान्नान्यः शि
प्रियोमम॥पयसासर्पिषावापिमधुनेक्षुरसेनवा॥३४॥प पि
क्वान्नफलजेनापिनापिनारिकेलजलेनवा॥गंधोदकेनवा

९६

मांवोस्तु इमं मंत्रमनुस्मरन्॥३५ अभिषिंचेत्ततो नान्यः कश्चि
त्प्रियतरस्ततः॥३६ आदित्याभिमुखो भूत्वा ऊर्ध्वबाहुर्जले
स्थितः॥ मां ध्यायन विविंस्पमथर्वशिरसं जपेत॥३७॥प्र
विष्टो मे शरीरे सोऽहं गृहंपतिर्यथा॥ वहन्नथांतरं स्याम
द्दिव्यं देवव्रतानि च॥३८॥ततो देहं गावदेहां श्रयोगाय॥
ति ममागतः॥इहाश्चर्यं परं भुक्त्वा ममसायुज्यमाप्नुया
त्॥३९ईशावास्यादि मंत्रा न्यो जपेन्नित्यं ममाग्रतः॥
मत्सायोज्यो मयाप्रोक्त एवं मेकं कृतः लोकं वशं सर्वं कामप्र

दोमंत्रैः किमन्यत्कौतुकमीक्षसि ॥४९ इति श्रीपद्मपुराणे शि
वगीतासूपनिषत्सु ब्रह्मविद्यायां योगशास्त्रे श्रीशिवराघवसंवा
दे भक्तियोगो नाम पंचदशोऽध्यायः ॥१५
मत्सायुज्यमाप्नोति मम लोके महीयते॥ मत्सायुज्यमाप्नोति मम लोके
महीयते ॥:

श्रीरामउवाच॥ भगवन्मोक्षमार्गो यस्त्वया सम्यगुदाहृतः॥ तत्रा
धिकारिणं ब्रूहि तत्र मे संशयो महान्॥१॥ श्रीभगवानुवाच॥
ब्रह्मक्षत्रविशः शूद्राः स्त्रियश्चात्राधिकारिणः॥ ब्रह्मचारी गृ
हस्थो वानुपनीतोथवा द्विजः॥२॥ वनस्थो वा वनस्थो वा यतिः पा
शुपतिव्रतं॥ बहुनात्र किमुक्तेन यस्य भक्तिः शिवार्चने॥३॥ स
एवात्राधिकारी स्यान्नान्यः कश्चित्कथंचन॥ जडोंधो बधिरो मू
कोनिःशौचः कर्मवर्जितः॥४॥ अज्ञोपहासका भक्ता भूतिरु
द्राक्षधारिणः॥ लिंगिनो यश्च वा द्वेष्टि ते नात्रैवाधिकारिणः॥५॥

१८ योमांगुरुंपाशुपतंव्रतंद्वेष्टि नराधिप । विष्णुंवानसमु
च्येतजन्मकोटिशतैरपि ॥ ६ ॥ अनेककर्मसक्तोपिशिवज्ञा
नविवर्जितः ॥ शिवभक्तिविहीनश्चसंसारीनैवमुच्यते ॥ ७ ॥
आसक्ताःफलरागेणयेत्ववैदिककर्मणि ॥ दृष्टमात्रफ
लास्तेतुनमुक्ताधिकारिणः ॥ ८ ॥ अविमुक्तेकाशिकायांश्री
शि शैलेपुंडरीककेदारांतेतारकंब्रह्मलभतमदनुग्रहात् ॥ ९ ॥
गि यस्यहस्तौचपादौचमनश्चैवसुसंयुतं । विद्यातपश्चकी

१८

र्ति अस्तीर्थफलमश्नुते ॥१०॥ विप्रस्यानुपनीतस्य विधि-
वदेवमुदाहृतः ॥ नाभिव्याहारयेद्ब्रह्म यस्तु ध्यानेनयनादृ-
ते ॥११॥ सशूद्रेणासमस्तावद्यावद्वेदान्न जायते ॥ नामसंकी-
र्तनेध्यानेसर्वएवाधिकारिणः ॥१२॥ संसारात्सुच्यतेजंतु-
शिवतादात्म्यभावनात् ॥ यज्ञादानंतपोवेदाध्ययनं
चान्यकर्मवा ॥१३॥ सहस्रांशेनतुनार्हंतिसर्वदाध्यानक-
र्मणः ॥ जातिमाश्रममार्गाणिध्यानंनापेक्षतेक्वचित्
॥१४॥ गच्छंस्तिष्ठन्स्वपन्वापिशयानोवान्यकर्मणा

तत्केनापिमुक्तोवाच्यानादेवविमुच्यते॥२५ नेहातिक
१८ मनाशोस्तिप्रत्यवायोनविद्यते॥स्वल्पमप्यस्यधर्म
स्यत्रायतेमहतोभयात्॥२६ आश्रमेवाभयेशोकेहृ
तेवाममनामयः॥व्याःजेनवास्मरेद्यस्तुसयातिपरमां
श्री गतिं॥२७ महापापैर्विमुक्तोदेहांतेयस्तुसंस्मरेत्पं॥ १९
चाध्यायींवोच्चरतिसमुक्तोनात्रसंशयः॥२८ विश्वस्थि
रा तमंयःपश्यत्तपश्यत्यात्मानमात्मना॥तस्यदेहेषुती श्री
र्थेषुकिंकार्यंवानयकर्मसुसर्वेतास्सर्वदाकार्यंभू रा

तिरुद्राक्षधारिणां ॥ पुंकेनवाप्य पुंकेन शिवभक्तिमभी
प्सता ॥ २० यत्नभस्मसमायुक्तोरुद्राक्षान्यस्तु धारयेत् ॥
महापापैस्तु विमुक्तो मुच्येत नात्रसंशयः ॥ २१ अन्यानि
शैवकर्माणि कटाक्षेतिन करोतियः ॥ शिवनामजपेयस्तु
सर्वदामुच्यते तु सः ॥ २२ अंतकालेतु रुद्राक्षान्धारयति
धारयेत्तु यः ॥ महापापोपपापेभ्यो विमुक्तो न राधमः
॥ २३ सर्वेषामेपि सर्वंतितं जनं यम किंकराः ॥ बिल्व
मूलमृदायस्तु शरीरमुपलिंपति ॥ २४ अंतकाले

त्य•॥

तकजनैः सहरी किंप्रतेनमः श्रीरामउवाच॥ भगवन्पू
जितः कुत्र कुत्र वा त्वं प्रसीदसि॥ तद्ब्रूहि मम जिज्ञासा व
८ र्त्ततेमहती विभो॥३१ श्रीभगवानुवाच॥ मृदा वा गो ८
मयेनापि भस्मना चंदनेन वा॥ सिकताभिर्दारुणा
शि वा पाषाणेनापि निर्मिताः ३२॥ लोहेन वाथ रंगेण कं
गि स्यकर्परपित्तलैः ताम्ररौप्यसुवर्णाभी रत्नैर्नानाविधै
रपि ३३॥ अथवा पारदेनैव कर्पूरेणाथवा कृतां॥ प्र शि
तिमां शिवलिंगं वा द्रव्यैरेतैः कृतं तु यत् ३४॥ तत्र मां गि

॥ ॥

पूजयेद्ग्रामफलं कोटिगुणोत्तरं ॥ मध्याह्ने कोस्यलोहे॰
श्मशाखाटोनाधिनिर्मिता ॥३१॥ हिरण्यप्रतिमां कार्या शि
वस्यापवदभीप्सता ॥ आयुःश्रियं कुलं च पुत्रान्पश्च
तिनैः क्रमात् ॥ विल्ववृक्षेतत्फलैर्वा यो मां पूजयते नरः
॥ पराश्रियमिह प्राप्य मम लोके महीयते ॥ विल्ववृक्षं स
मांश्रित्य यो मन्त्रान्विवि[illegible]जपेत् ॥ एकेन दिवसेनैवत
त्पुरश्चरणं भवेत् ॥ यस्तु विल्ववने नित्यं कुटीं कृत्वा वि
सेन्नरः ॥ सर्वमन्त्राः प्रसिध्यन्ति जपमात्रेण केवलं ॥३५॥ पर्व

घ

१

तागे न दीती मे विल्व मूले शिवालये ॥ अग्निहोत्रे केश
८१ वस्य संनिधौ तु जपेन्नृपः ॥ २६ नैवास्य विघ्नं कुर्वंति दान
वाय दानवा हताः तं न स्पृशंति पापानि शिवसायुज्यमाप्नु
ति ॥ २७ ॥ स्थंडिले वा जले वा क्वापि वा काशे ख वा ॥ गि
रौ स्वात्म नि वा यो मां पूजये त्सम स्ततो नरः २८ स कृतं फ ८१
लमाप्नोति लव मात्रेण राघव ॥ आत्मपूजा समाना ॥ २
शि स्ति पूजा रघुकुलो द्भव ॥ २९ तस्मात्सायुज्यमवाप्नोति चं
गि डालो प्यात्मपूजनात् ॥ सर्वान् कामानवाप्नोति मनुष्यः

१

कं वंलालने॥४॰ कस्माजिने भवेन्मुक्तिर्मोचक्त्रीध्वी
घ्रचमति॥ कुशासने भवेज्ञानमारोग्यंपत्रनिर्मितं॥
॥४१॥ पाषाणे च रुजो त्वं वा पिउ पंपूजांसमाचरे॥ पाषा
णे दुःखमाप्नोति काष्ठे नानाविधानजयान्॥४२ वह्वे
श्रियमवाप्नोति भूमौनं त्रोनासिद्धति॥ अत्र मालावि
धिं वक्ष्ये नावहितो नृप॥४३ सामान्यं स्फटिके
रयानपुत्रजीवेपरं श्रियं॥ आत्मज्ञानं कुशग्रंथोस्मा
स्माकं सर्वकामदः॥४४ प्रवाले कृतामाला सर्वलोकव
श्य

शमदः॥ मोक्षप्रदा च माला स्यादामलक्याः फलैः कृता
॥८५ मुक्ताफलैः कृता माला सर्वविद्याप्रदायिनी॥ मा
णिक्यरचिता माला त्रैलोक्यस्त्रीवशंकरी॥८६ नीलैर्म
रकतैर्वापि कृता शत्रुभयप्रदा॥ सुवर्णरचिता माला
दद्याद्वै महतीं श्रियं ८७ तथा रौप्यमयी माला कन्या
मिच्छति कामिनां॥ उक्तानां सर्वकामानां दायिनी पारदैः
कृता ८८ श्रेष्ठोत्तरशतं माला तत्स्यादुत्तमोत्तमं॥ श
तसंख्योत्तमा माला पंचाशन्मध्यमा मता॥८९ चतुः

श्रा

पंचाशतायद्वाभ्यमासमविंशति ॥ अंत्यमापंचविंश
त्यायविद्या कृतनिर्मिता ५० पंचादशाद्यमालपत्रानुलो
मप्रति लोमतः ॥ इत्येवंस्थाप्यत्सयंडेन कस्मैचित्प्रदर्श
येत् ५१ वर्त्तेविन्यस्तु पापस्तु कृपतेमालयाजपः ॥ ए
कवारेणातस्यैवपुरश्चर्या कृताभवेत् ५२ सव्यपार्ष्णि
गुदेस्थाप्यदक्षिणां चध्वजोपरि ॥ योनिमुद्राबंधएष
भवेदासनमुत्तमं ५३ योनिमुद्रासनेस्थित्वाप्रजपेद्यः
समाहितः ॥ यं कंचिदपि वा मंत्रं तस्य स्युः सर्वसिद्धयः ५४ ॥

क्विचारुशालंभिताश्चामिलिताम्रच्छितास्तथा ॥ सुप्तामंत्रा
स्तीनवीर्याद्दग्धाः प्रशस्तारिपत्रकाः ५५ बालयौवनमत्ता
श्च वृद्धामंताश्च ये मताः ॥ ध्यानिमुक्तास्तनेछिय त्वा मंत्रानेवं
विधाञ्जपेत् ५६ तस्याप्सिद्धिर्भवति तेमंत्रा नान्यस्यतु कथंच
न ॥ ब्राह्मं मुहूर्तमारभ्याम ध्याह्नं प्रजपेन्मनुं ५७ अ
शि तऊर्ध्वं कृते जाप्ये विनाशो भवति ध्रुवं ॥ पुरश्चर्या विधा
गि वेवं सर्वत्र काम्यफलेष्वपि ५८ नित्यनैमित्तिके चापितप
श्चर्यासु वा पुनः ॥ सर्वदैव जपः कार्यो न दोषस्तत्र कश्चन ॥

५८ यस्तु रुद्रं जपन्नित्यं ध्यायमानो महाकृतिं ॥ षडक्षरेण

प्रणवं निष्कामो निर्जितेंद्रियः ६१ अथर्वशिरसो मंत्रैः कैव

ल्यं वा रघूत्तम ॥ स तेनैव च देहेन शिवः संजायते स्वयं ६१

अधीते शिवगीतां यो नित्यमेतां जितेंद्रियः ॥ शृणुया द्वा

स मुक्तः स्यात्संसारान्नात्र संशयः ६२ सूत उवाच ॥ एवमुक्त्वा

महादेवस्तत्रैवांतरधीयत ॥ रामः कृतार्थमात्मानममन्य

त तथैव सः ६३ एवं मया समासेन शिवगीता समीरिता ॥

एतां यः प्रजपेन्नित्यं शृणुयाद्वा समाहितः ६४ एकाग्रचि

शि

गी

नोयो मर्त्यस्तस्य मुक्तिःकरे स्थिता ॥ अतः शृणुध्वं मुनयो नि
त्यमेतां समाहिताः ६५ अनायासेन यो मुक्तिर्भविता नात्र सं
शयः ॥ कायक्लेशो मनःक्षोभो धनहानिर्न चात्मनः ॥ पी
डास्ति श्रवणादेव यस्मात्कैवल्यमाप्नुयात् ॥ शिवगीता
मतो नित्यं शृणुध्वं द्विसत्तमाः ६७ ऋषय ऊचुः अद्यप्र
भृति नः सूत त्वमाचार्यः पिता गुरुः ॥ अविद्यायाः परं पा
रं यस्मात्तारयितासि नः ६८ उत्पादकब्रह्मदात्रोर्गरीयान् शि
ब्रह्मदः पिता ॥ तस्मात्सूतात्मज त्वत्तः सत्यं नान्योस्ति कि

नोगुरुः ६९ उत्पुत्कामप्रमपुः सर्वैसाध्यैसंध्यामुपासितुं।।स्तु
वंतः त [illegible] हृतपुत्रंतेसंतुष्टा गामु [illegible] तोतट ७० इति
श्रीशिवगीतासूपनिषत्सु ब्रह्मविद्यायां योगशास्त्रे श्री
शिवराघवसंवादे मोक्षयोगोनाम षोडशोध्यायः।। शु
भं।।इति श्री शिवगितासमाप्तं दसंम्यां शुक्रवासरे कृ नोरवे
उं युमलास्थाने लिखितं।। ।।श्रीरामः नमः श्रीगुरवे
नमः।।श्री शिवायानमः।।श्रीश्रीश्रीश्रीश्रीस्वामिजि शि
चेतनगिरजि कोनमोनमः अपराध्य क्षमंतुमस्त।। गि